

Sanering Broekpolder

Hoe zit het echt? De feiten op een rij.

-

Versie 16 december 2022-

Tekst is tot stand gekomen in samenwerking met gemeente Vlaardingen, Federatie Broekpolder.

Nadat het Klauterwoud en de Ruigte rond 2010 zijn aangepakt, zijn er nu plannen om in een ander deel van de Broekpolder sanerende maatregelen te nemen en het gebied daarna weer groen in te richten. Waarom eigenlijk? Om welk gebied gaat het? Wat gaat er gebeuren en hoe gaat het gebied daarna weer ingericht worden? We hebben voor u de informatie op een rij gezet.

Waar bestaat de vervuiling uit?

Dat de Broekpolder ernstig vervuild is, dat weten we al tientallen jaren. Het gebied werd opgehoogd met een meters dikke laag havenslib (4-7 meter) met onder andere hoge concentraties metalen en verschillende types drins (gewasbeschermingsmiddelen). Dat haal je niet zomaar even weg. De vervuiling bleef liggen en op de dikke laag, ontwikkelde en groeide het groene recreatiegebied waar veel Vlaardingers van genieten.

Waarom moet er gesaneerd worden?

In 2011 besloot de Provincie Zuid-Holland, na onderzoek, dat de vervuiling in de Broekpolder zo ernstig was, dat deze met spoed gesaneerd moest worden. De vervuiling is niet schadelijk voor recreanten in het gebied, maar de Provincie maakt zich zorgen om 'doorvergiftiging'; doordat bijvoorbeeld vogels insecten uit de vervuilde grond eten. Nu is 'spoed' een ruim begrip, maar volgens de vastgestelde beschikking moest het gebied in 2021 een saneringsplan hebben of zelfs al gesaneerd zijn. Uit het onderzoek bleek ook dat de ernst van de verontreiniging per vak verschilt.

Aanleg Ruigte en Klauterwoud in 2012 was start sanering

Een jaar na het besluit van de Provincie, in 2012, begonnen op basis van een raamsaneringsplan (een globaal plan voor de sanering) al de eerste saneringen in het gebied: De Ruigte werd aangelegd waarbij door vernatting vervuilde bodem kon worden afgedekt. Ook werd het Klauterwoud gerealiseerd. Hier werden de speelvelden afgedekt met schone grond.

De projecten waren een initiatief van de Federatie Broekpolder, een groep betrokken Vlaardingers die zich in wilde zetten om het gebied nog mooier, groener en waardevoller te maken voor onze stad. Dit ook om te voorkomen dat het gebied ooit aangewezen zou worden als locatie voor een nieuwe woonwijk. De Federatie Broekpolder bedacht met inbreng van velen het 'Integraal Inrichtingsplan Broekpolder'. In dit inrichtingsplan benoemden zij zes voorrangprojecten, zoals een natuurspeelplaats, een ruig natuurkerngebied en het zichtbaar maken van archeologie en historie van de regio. Werkgroepen van enthousiaste bewoners gingen aan de slag om plannen uit te werken en rondleidingen te geven.

Sinds 2012: Sanering bij iedere ontwikkeling

Ook bij vervolgonontwikkelingen in het gebied ging ieder project gelijk op met een sanering. Dat was geen toeval: vanwege de ernstige vervuiling mogen dit soort werkzaamheden namelijk ook alleen maar plaatsvinden als ze gepaard gaan met sanering. Zo was de aanleg van het Rottahuis, het Spijkenissehuis en het Vlaardingencultuurhuis van het archeologisch educatief erf Masamuda, mede mogelijk doordat de DCMR hier als pilot terpen neerlegde om te onderzoeken hoe de grond zou reageren op het aanbrengen van een laag aarde. Ook de aanleg van de vispaaiplaatsen en natuurvriendelijke oevers (2013), de nieuwe locatie van de scouting en de verbetering van het pad in het noordelijke deel van het hondenlosloopgebied, gingen gepaard met sanerende maatregelen.

Welk gedeelte nu saneren?

Het te saneren gebied bestaat uit het hondenlosloopgebied, Masamuda en het gebied ten noorden hiervan waar een deel van het mountainbike circuit, een waterreservoir en een rietveldje van Natuurmonumenten liggen.

De Broekpolder wordt ingedeeld in vier categorieën: gebieden die zijn gesaneerd, gebieden die de komende jaren worden gesaneerd, gebieden waar een bodembeheerplan geldt en gebieden die niet zijn opgehoogd met vervuild slib.

Van een gesaneerd deel is in de Broekpolder sprake als het vervuild slib wordt afgedekt met een grondlaag of door vernatting. Een deel is pas gesaneerd als DCMR hierover een beschikking heeft afgegeven. Dat is bijvoorbeeld het geval bij De Ruigte, onder het Mountainbike pad en bij de grond van het scoutingterrein.

Een deel van de Broekpolder wordt niet gesaneerd maar krijgt (of heeft al) een bodembeheerplan. Dat betekent dat als je iets met de bodem gaat doen zoals het aanplanten van een boom of het graven in de grond, je rekening moet houden met de aanwezige vervuiling van de grond. DCMR bepaalt welke maatregelen nodig zijn, afhankelijk van de mate van verontreiniging op die plek. De Golfbaan Broekpolder werkt

met een beheerplan en ook het bosgedeelte van Staatsbosbeheer krijgt een bodembeheerplan.

Waarom nu saneren?

De sanering van het deel van de Broekpolder dat voor de komende jaren op het programma staat, is onderwerp van veel discussie. Over de noodzaak van saneren en over inrichting en beheer van groengebieden, zijn verschillende standpunten mogelijk. De gemeente is van mening dat saneren en opnieuw inrichten er voor zorgt dat het gebied een grotere meerwaarde krijgt, vanwege de volgende overwegingen:

Voor de natuur. De vervuiling is weliswaar niet schadelijk voor recreanten in het gebied, maar zware metalen en pesticiden (drins) in de grond zijn geen gezonde voedingsbodem. In de meest vervuilde gebieden laat de kwaliteit van de begroeiing te wensen over en kunnen

de giftige stoffen door doorvergiftiging in de voedselketen komen. Het gebied dat nu aangepakt gaat worden is het meest vervuilde deel van de Broekpolder.

Het kan mooier. De Broekpolder werd in de jaren vijftig ‘per ongeluk’ een groengebied. Dat kun je nog zien aan de inrichting van het gebied: een patroon van rechte slootjes diende voor afwatering van de gestorte bagger, een eenzijdige begroeiing van populieren werd aangeplant als productiebos. Veel van die bomen zijn nu aan het eind van hun levensduur. Het college vindt dat de aanleg van de Ruigte en het Klauterwoud grote verbeteringen waren en wil ook met de nu te saneren stukken van de Broekpolder het gebied mooier en (bio)diverser inrichten, met waterpartijen, bos en ruigte.

Het moet. De Provincie heeft besloten dat de grond zo vervuild is, dat het niet wenselijk is dat deze zo aan de oppervlakte blijft liggen. De gemeente is er als grondeigenaar verantwoordelijk voor om er voor te zorgen dat de grond afgedekt wordt.

Er is nu geld. De provincie Zuid-Holland heeft delen van de Broekpolder in Vlaardingen aangewezen als urgent gebied om te saneren. Daardoor kan de gemeente gebruik maken van een financiële regeling van de provincie om hier aan bij te dragen. De provincie betaalt 70% van de kosten voor sanering en herinrichting. De voorwaarde is dat het gebied na de sanering weer groen heringericht wordt. Als Vlaardingen nu geen gebruik maakt van het geld van de provincie, moet de gemeente het gebied over enkele jaren alsnog saneren, maar dan zonder bijdrage van de provincie.

Hoe zit het met argumenten tegen de sanering?

De Broekpolder is een geliefd groengebied. We horen van veel bewoners hun argumenten tegen sanering. De argumenten die we het meest horen, behandelen we hier, inclusief de visie van de gemeente op deze onderwerpen.

1. Sanering maakt de weg vrij voor woningbouw

In de jaren vijftig zou op de plek van de Broekpolder een nieuw gedeelte van de stad worden gebouwd. De bouw ging niet door vanwege de vervuiling van het slib waarmee het gebied opgehoogd werd. Een logische gedachte dus om te denken dat een sanering woningbouw mogelijk zou maken. De grond wordt echter niet bouwrijp gemaakt, maar afgedekt met een laag grond om de natuur- en recreatiewaarde van het gebied te vergroten. Vervolgens wordt het te saneren gebied na de sanering weer ingericht met bomen en planten. Voor de gemeenteraad, het college en de bewoners is woningbouw in de Broekpolder geen optie. Het groengebied is van onschatbare waarde voor Vlaardingen als woonstad. Dat heeft de gemeente dan ook vastgelegd in het gemeentelijk beleid zoals de Woonvisie, gebiedsvisie Broekpolder en in het bestemmingsplan. Dat ook de Provincie er zo over denkt blijkt uit het feit dat de Broekpolder is opgenomen in het Bijzonder Provinciaal Landschap.

2. De natuur is veerkrachtig en kan zelf de vervuiling in de grond afbreken

Dat ook op zwaar vervuilde grond een groengebied kan groeien, daar is de Broekpolder het levend bewijs van! De vervuiling wordt alleen helaas niet door de natuur afgebroken. In de grond zitten metalen en verschillende types drins (gewasbeschermingsmiddelen). Die verdwijnen niet. In het gebied kun je zien dat allerlei planten wel goed groeien op deze ondergrond, maar je ziet ook veel begroeiing die van slechte kwaliteit is en delen waarop in de loop van de decennia

niet of nauwelijks bomen zijn gaan groeien. In het te saneren deel waar wel bebossing is, is er weinig verjonging van de bomen. In dit gebied blijven het bodemleven en het waterleven ook achter als je het vergelijkt met andere gebieden.

3. Een sanering verwoest meer dan het waard is

Groen is waardevol. Het blijft dus een moeilijke afweging om wel of niet nu te saneren. Een sanering met een laag grond is ingrijpend omdat de beplanting daarvoor moet wijken. De Provincie verplicht grondeigenaren om vervuilde grond te saneren, maar heeft ook oog voor de natuurwaarde van het gebied. Daarom is na uitgebreid onderzoek besloten om alleen de meest vervuilde gebieden nu te saneren en om het meer bosachtige deel in het westen te laten staan. Daarmee is het te saneren gedeelte van het gebied teruggebracht naar het huidige projectgebied.

Hoe gaat het gebied er na herinrichting uit zien?

Het ontwerp van het te saneren gebied, sluit aan op de inrichting van de Ruigte waar eerder al gekozen werd voor een meer natuurlijke inrichting en ontwikkeling. In het door Bureau Stroming gemaakte herinrichtingsplan, wordt het blokkenpatroon van rechte paden en rechte sloten vervangen door meer vloeiende lijnen. De oude kreken, die voor de ophoging met havenslib door het gebied heen liepen, worden meer zichtbaar gemaakt. Daar omheen komt een geleidelijke overgang van lage begroeiing naar meer bosachtig begroeiing. Hierdoor ontstaat een meer natuurlijke inrichting, wordt een stukje van de geschiedenis van het gebied weer zichtbaar gemaakt en kan het waterpeil beter beheerst worden.

Het educatief archeologisch erf Masamuda kan bij de sanering blijven staan. De historische bouwwerken zijn op terpen gebouwd, waardoor op deze plekken al een laag grond aangebracht is. In de huidige situatie loopt er maar één pad door het hondenlosloopgebied langs Masamuda. In het nieuwe ontwerp komt er een extra pad langs de kreek waar mensen – met of zonder hond – van het landschap kunnen genieten.

Is afdekken wel echt saneren?

Bij het woord 'saneren', denken veel mensen aan het verwijderen van vervuiling. In de Broekpolder zou dat onbetaalbaar, onuitvoerbaar en desastreus zijn: de verschillende spuitvakken zijn in de vijftiger jaren opgehoogd met een laag havenslib van meters hoog. De vervuiling zit in de grond en zal daar blijven. De giftige stoffen in het gebied hebben als kenmerk, dat ze blijven zitten waar ze zitten. Dat heeft als nadeel, dat de verontreiniging in de loop der jaren nauwelijks afneemt.

Gezien de dikte van de laag slib, is afgraven geen optie. Een vervuiling zoals in de Broekpolder kan wel gesaneerd worden door de vervuiling af te sluiten met een schone laag grond of water. Daar wordt de grond niet schoner van, maar het sluit de vervuiling wel af van contacten met het leven aan en vlak onder de oppervlakte en ook dat valt onder de term 'saneren'.

Wat gaat er nu gebeuren?

De financiën voor het saneren en opnieuw groen inrichten van de zwaarst vervuilde gebieden van de Broekpolder zijn rond. Op dit moment werkt de gemeente aan een uitvoeringsplan voor het project.

De verwachting is dat de aanbesteding van het werk in 2023 kan plaatsvinden. Daarna kunnen de werkzaamheden starten. Het project zal naar verwachting ongeveer 5-7 jaar duren omdat gekozen wordt voor saneren per vak. Er wordt telkens een deel van het gebied aangepakt en opnieuw ingericht voor men verder gaat. Daarmee duurt het project langer maar blijft het gebied wel toegankelijk voor recreanten.

Voor bezoekers breekt er dan een onrustige tijd aan waarbij de aannemer de werkzaamheden uitvoert. De aannemer krijgt de opdracht om er op te letten dat er ruimte blijft voor honden en hun baasjes tijdens de werkzaamheden in het hondenuitlaatgebied.

Ook is er tijdens de werkzaamheden met bouwverkeer extra aandacht voor de verkeersveiligheid in het gebied. Het is de bedoeling dat fiets- en wandelverkeer gescheiden wordt van bouwverkeer.

Als het project start, komt er een maandelijkse nieuwsbrief om u op de hoogte te houden. Ook wordt u regelmatig geïnformeerd via Gemeentenuws in Groot Vlaardingen en via de website www.broekpolder-vlaardingen.nl.